

Yhdenvertaisuussuunnitelma ja toimintaohjesääntö

Asteriski ry

Hyväksytty yhdistyksen kokouksessa 20.11.2023

Vastuunkanto ja yhteyshenkilö	1
Yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet	1
Turvallisen tilan periaatteet	2
Häirintäasiat	2
Käytännön toimintaohjeet	2
Yleisesti toiminnassa	3
Häirintäilmoituksen tullessa	3
Tapahtumassa	4
Toimistolla	5
Viestinnässä	5

Vastuunkanto ja yhteyshenkilö

Asteriski ry:n yhdenvertaisuussuunnitelman ylläpidosta ja toteutumisesta yhdistyksen toiminnassa on ensisijaisesti vastuussa hallituksen sosiaalipoliittinen vastaava ja toissijaisesti yhdistyksen hallitus. Yhdenvertaisen toiminnan ja suunnitelman toteutumiseksi sovelletaan yhdistyksen sääntöjä ja kurinpito-ohjesääntöä, sekä Turun Yliopiston Ylioppilaskunnan (TYY) yhdenvertaisuussuunnitelmaa niiltä osin, kuin tässä suunnitelmassa ei ole mainittu.

Yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteet

Yhdenvertaisuussuunnitelma tarkoituksena on toimia ohjenuorana Asteriski ry:n toiminnassa, jotta varmistutaan toiminnan yhdenvertaisuudesta kaikilla osa-alueilla. Yhdenvertainen toiminta tarkoittaa, että kaikilla jäsenillä on yhtäläinen mahdollisuus osallistua yhdistyksen toimintaan, hyödyntää yhdistyksen palveluita ja tiloja, sekä olla tasavertainen yhteisön jäsen.

Yhdenvertaisuuden toteutumiseksi tulee ottaa huomioon jäsenten erilaisuus ja saavutettavuus, joihin voivat vaikuttaa esimerkiksi fyysiset, psyykkiset tai sosioekonomiset taustat ja rajoitteet. Jäsenten kohtelun ja mahdollisuuksien tulee olla tasavertaisia riippumatta jäsenen sukupuolesta, iästä, äidinkielestä, etnisestä taustasta, uskonnosta, vakaumuksesta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä ominaisuudesta.

Turvallisen tilan periaatteet

Turvallisen tilan periaatteita noudatetaan kaikissa Asteriskin tapahtumissa ja tiloissa. Ne luetaan ääneen tapahtuman tai tilanteen niin vaatiessa. Periaatteet pohjautuvat TYYn turvallisemman tilan periaatteisiin.

1. Kohtele toisia, niin kuin toivoisit itseäsi kohdeltavan.
2. Älä yleistä tai oletta toisten mielipiteitä tai ominaisuuksia.
3. Ole avoin ja kuuntele, kunnioita toista ihmisenä. Vaadi kunnioitusta myös itsellesi.
4. Älä kyseenalaista tai tuomitse toisen erilaisuutta tai eriäviä toimintatapoja.
5. Älä häiritse ketään sanallisesti, koskemalla tai tuijottamalla. Ei tarkoittaa ei. Lopeta tai muuta käytöstäsi jos toinen sitä pyytää. Puutu todistamaasi häirintään.
6. Asiattomasta kohtelusta saa antaa asiallista ja rakentavaa palautetta. Jos joku antaa sinulle palautetta toiminnastasi, kuuntele palautteen antajaa ja muuta toimintaasi.
7. Älä painosta ketään tietynlaiseen toimintaan. Kunnioita toisen valintaa päihteiden käytön suhteen.
8. Jos kaipaat apua tai tukea, älä epäröi pyytää sitä.
9. Rakenna ja ylläpidä yhteisöä, jossa sinulla ja muilla on hyvä olla omana itsenään.

Häirintäasiat

Yhdistyksen hallituksesta valitaan kaksi yleistä häirintäyhdyshenkilöä.

Häirintäyhdyshenkilöiden tulisi olla ensisijaisesti eri sukupuolta, sillä häirintätapauksissa se voi olla asian arkaluontoisuuden vuoksi tarpeellista ja takaa häiritylle mahdollisuuden valita kenelle asiasta kertoo. Toisen häirintäyhdyshenkilön on hyvä olla sosiaalipoliittinen vastaava, mutta se ei ole välttämätöntä. Puheenjohtajan ei tulisi ensisijaisesti olla häirintäyhdyshenkilönä, sillä vaikeita tapauksia selvittäessä ja mahdollisia kurinpitotoimia pohtiessa puheenjohtajan on hyvä olla saatavilla kolmanneksi asian selvittäjäksi.

Yhdistyksen yleiset häirintäyhdyshenkilöt ovat ensisijaisesti vastuussa häirintäilmoitusten käsittelystä ja asioiden selvittämisestä (katso Käytännön toimintaohjeet > Häirintäilmoituksen tullessa). Kuitenkin joissain tapahtumissa asiaa selvittävät ensisijaisesti tapahtumaan nimetyt häirintäyhdyshenkilöt (katso Käytännön toimintaohjeet > Tapahtumassa). Jäsenet voivat jättää häirintäilmoituksia sähköisesti tai suoraan häirintäyhdyshenkilöille. Sähköisen lomakkeen kautta, joka löytyy Asteriskin nettisivujen Häirintä-osiosta, voi ilmoituksia jättää myös anonyymisti. Lähtökohtaisesti anonyymejä ilmoituksia ei kuitenkaan sen pidemmin käsitellä, sillä ilmoituksen todenperäisyydestä ei voida varmistua. Kuitenkin anonyymit ilmoitukset voidaan ottaa huomioon ja asiaa selvittää, mikäli samasta asiasta ilmoituksia tulee toistuvasti.

Käytännön toimintaohjeet

Toimintaohjeet ovat rakennettu käytäntöä ajatellen ohjeiksi, joita noudattamalla sekä hallituksen jäsenet, että muut toimihenkilöt ja vapaaehtoiset voivat varmistaa tapahtumien yhdenvertaisuuden sekä toimia oikein yhdenvertaisuuden vaarantuessa.

Yleisesti toiminnassa

Yhdistyksen hallituksen ja toimihenkilöiden tulee olla tietoisia yhdenvertaisuussuunnitelman sisällöstä ja tukea sen toteutumista. Yhdenvertaisuuden tulee toteutua myös hallituksen ja toimihenkilöiden keskinäisessä toiminnassa. Yhdistyksen, sen hallituksen ja toimihenkilöiden toiminta on avointa ja läpinäkyvää. Päätöksenteot ovat avoimia ja kokouspöytäkirjat saatavilla jäsenille. Jäsenillä tulee olla mahdollista antaa palautetta ja palautteet käsitellään hallituksen kokouksissa, kuitenkin palautteen sisältö huomioonottaen. Järjestön hallituksesta on valittu yleiset häirintäyhdyshenkilöt ja heihin on mahdollista ottaa yhteyttä myös anonymisti.

Yhteenvetona:

1. Hallitus ja toimihenkilöt ovat lukeneet yhdenvertaisuussuunnitelman ja sitoutuneet noudattamaan sitä
2. Kokoukset ja päätökset kirjataan ja ovat saatavilla jäsenille
3. Palautetta on mahdollista jättää ja se myös käsitellään
4. Järjestöllä on häirintäyhdyshenkilöt ja heitä voi lähestyä anonymisti

Häirintäilmoituksen tullessa

Häirintäilmoituksia voi jättää netissä lomakkeen kautta nimellä tai anonymisti sekä häirintäyhdyshenkilöille henkilökohtaisesti kasvokkain tai viestitse. Asteriskin yleiset häirintäyhdyshenkilöt käsittelevät kaikki ilmoitukset luottamuksellisesti. Anonyymit ilmoitukset huomioidaan, mutta niiden kohdalla toimitaan varauksella, sillä ilmoituksen tarkkuudesta ja todenperäisyydestä ei välttämättä voida varmistua. Jos kuitenkin samasta aiheesta tai henkilöstä tulee toistuvasti anonyymejä ilmoituksia, on jatkotoimia syytä harkita.

Tapahtumassa ilmennyt häirintätilanne selvitetään välittömästi ja toimitaan tilanteen vakavuuden mukaisesti. Häirinnän aiheuttaja poistetaan tarvittaessa tapahtumasta. Mikäli tilanne vaatii jatkoselvitystä, siirretään selvittäminen ensisijaisesti yleisille häirintäyhdyshenkilöille ja tapahtuman häirintäyhdyshenkilöitä kuullaan.

Muut nimellä tulleet ilmoitukset käsitellään osapuolien ja yleisten häirintäyhdyshenkilöiden kesken. Osapuolia on tärkeä kuulla kahden kesken ja tarvittaessa järjestää kaikille yhteinen keskustelutilaisuus. Häirintäilmoituksen tekijän toiveet asian selvittämisestä ja seurauksesta tulee ottaa huomioon, kuitenkin huomioiden, että häirintätilanteissa uhri helposti voi vähätellä tilannetta ja sen vakavuutta. Häirintätilanteen tai -asian vakavuuden tai monimutkaisuuden niin vaatiessa selvittämiseen otetaan mukaan hallituksen puheenjohtaja tai hänen estyessä varapuheenjohtaja. Puheenjohtajan, tai hänen estyessä varapuheenjohtajan, tulisi olla mukana myös silloin, kun häirintäilmoitus aiheuttaa kurinpitotoimenpiteitä.

Mikäli häirintäyhdyshenkilöt ovat eturistiriidassa häirintäilmoituksen selvittämisen kannalta, voidaan toinen häirintäyhdyshenkilöistä korvata selvittämistä varten puheenjohtajalla tai varapuheenjohtajalla, tai siirtää tapaus TYYn häirintäyhdyshenkilöille.

Yhteenvetona:

1. Ilmoitukset käsitellään luottamuksellisesti
2. Anonyymit ilmoitukset käsitellään, mutta toimet valitaan varoen

3. Akuutti häirintätilanne selvitetään välittömästi ja jatkoselvitys siirretään yleisille häirintäyhdyshenkilöille
4. Häirintätapauksen uhrin toiveita kuunnellaan
5. Häirintätapauksen osapuolia kuullaan kahden kesken
6. Tarvittaessa selvittämiseen otetaan mukaan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja
7. Kurinpitotoimet sovitaan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan kanssa
8. Selvittäjän estyessä puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja korvaa, tarvittaessa kaikkien estyessä selvitys siirretään TYYlle

Tapahtumassa

Tapahtumien tulee olla yhdenvertaisia ja saavutettavia niin viestinnän, tilavalintojen, ohjelman kuin toteutuksenkin puolesta. Tapahtumista ja niihin liittyvästä ilmoittautumisesta tulee viestiä hyvissä ajoin. Ilmoittautumislomakkeessa tulee kerätä vain tapahtuman järjestämisen kannalta oleellista tietoa ja tiedot tulee poistaa tapahtuman jälkeen. Tapahtumia järjestäessä tulee ottaa huomioon valitun tilan esteellisyys ja mahdollisista esteistä tulee ilmoittaa jo tapahtuman viestinnässä. Esteettömyyden kartoittamisessa voidaan hyödyntää tilan omaa esteettömyyskartoitusta. Tapahtuman ohjelman tulee olla asiallista ja tasavertaista. Mahdolliset yksilöihin kohdistuvat ohjelmanumerot tulevat perustua vapaaehtoisuuteen ja suostumukseen. Tapahtumien ruoka- ja juomatarjoiluissa tulee ottaa huomioon osallistujien tarpeet kuten allergiat ja erityisruokavaliot ja vastata niihin mahdollisimman hyvin. Tapahtumissa tulee viestiä yhdenvertaisuudesta, turvallisen tilan periaatteista.

Tapahtumaa suunniteltaessa tulee valita tehtävään sopiva (katso Häirintäasiat) häirintäyhdyshenkilö hyvissä ajoin ja häirintäyhdyshenkilö tulee ilmoittaa selkeästi tapahtuman viestinnässä. Tapahtuman aikana tulee häirintäyhdyshenkilö esitellä osallistujille tai muulla tavoin näkyvästi kertoa kuka on tapahtuman häirintäyhdyshenkilö ja kuinka häneen voi olla yhteydessä. Mikäli tapahtuma järjestetään yhteistyössä yhden tai useamman muun järjestön kanssa, voidaan järjestäjätahojen kesken sopia häirintäyhdyshenkilön olevan joku Asteriskin ulkopuolinen henkilö. Mikäli tapahtuma on jonkun muun järjestön tai toimijan järjestämä ja Asteriski on vain osallistumassa, toimivat häirintäyhdyshenkilöinä Asteriskin yleiset häirintäyhdyshenkilöt. Mikäli tapahtuma järjestetään baarissa tai muussa tilassa, jossa häirintäyhdyshenkilön osoittaminen osallistujille on vaikeaa, toimivat häirintäyhdyshenkilöinä tapahtumapaikan henkilökunta tai Asteriskin yleiset häirintäyhdyshenkilöt.

Yhteenvetona:

1. Tapahtumista viestitään ajoissa. Viestinnässä kerrotaan tapahtuman sisällöstä, tilasta ja sen esteettömyydestä, sekä häirintäyhdyshenkilöistä.
2. Ilmoittautumisessa kysytään vain tapahtuman kannalta oleellisia asioita. Yksilöiden esteet otetaan huomioon esimerkiksi kysymällä allergioita ja erikoisruokavalioita.
3. Ohjelma on asiallista ja tasa-arvoista. Ohjelmanumeroihin osallistuminen on vapaaehtoista ja suostumusperusteista.
4. Häirintäyhdyshenkilöinä toimivat tapahtumaan erikseen valitut tai Asteriskin yleiset häirintäyhdyshenkilöt.

Toimistolla

Kaikki jäsenet ovat tervetulleita toimistolle ja saavat tasavertaisesti hyödyntää toimistoa ja sen palveluita. Mikäli toimistolle pääsy estetään, tulee sen olla perusteltua, määräaikaista ja koko jäsenistöä koskevaa, tai kurinpitotoimellista. Toimistolla ylläpidetään hyvää henkeä ja mahdolliseen häirintään puututaan välittömästi. Toimisto pyritään pitämään esteettömänä ja viihtyisänä ylläpitämällä järjestystä, siivoamalla ja säännöllisesti poistamalla ylimääräiset tavarat.

Yhteenvetona:

1. Toimisto ja sen palvelut ovat käytettävissä kaikille jäsenille
2. Häirintään puututaan välittömästi
3. Toimisto pidetään järjestyksessä ja siistinä

Viestinnässä

Viestinnän tulee olla yhdenvertaista ja saavutettavaa kaikissa virallisissa viestintäkanavissa. Järjestön omien tekstisisältöjen tulee olla saatavilla sekä suomeksi että englanniksi, ellei erityistä syytä yksikielisyydelle ole. Teksteissä käytetään sukupuolineutraaleja termejä. Visuaalisten materiaalien tulee olla selkeitä ja huomioida saavutettavuus esimerkiksi fonttien ja värien kontrastisuuden puolesta. Nettisivujen tulee olla selkeät ja helppokäyttöiset, sekä tukea jäsenille tärkeiden asioiden löytämistä. Tärkeä viestintä tulee olla saatavilla kaikissa virallisissa viestintäkanavissa. Jäsenien ei tulisi ensisijaisesti olla riippuvaisia kaikkien viestintäkanavien seuraamisesta saadakseen ajankohtaista tietoa järjestön toiminnasta.

Yhteenvetona:

1. Viestintä on ensisijaisesti saatavilla suomeksi ja englanniksi
2. Viestinnässä käytetään sukupuolineutraaleja termejä
3. Visuaalinen ilme on saavutettavaa
4. Nettisivut ovat selkeät ja saavutettavat (WCAG 2.1)
5. Tärkeä viestintä ei keskity yksittäiseen kanavaan